

væsenet er Noget, der ikke vedkommer Høistolen som videnskabelig Anstalt. Det synes at staa at læse mellem Linjerne, at, naar Staten vil afholde Udgifterne til Examenskommissioner, saa vil Ministeren gaa ind derpaa. Ja, naar det kan hjælpe, saa for mig gjerne, men jeg kan rigtignok ikke forstaa, at hele Byrden skal lægges paa Kommunitetet. — Det forekommer mig, at den høitagede Minister har været sær uheldig i sin Forstaaelse; thi er der Noget, der fremgaar klart af de forudgaaende Forhandlinger, saa er det, at man var meget mere villig til, om saa skulde være, at give Statsunderstøttelse end at tage det Manglende af Kommunitetet, som jo dog, man sige hvad man vil, i sin Oprindelse var bestemt til at skulle hjælpe 100 fattige Studerende, hvormed det er giuet, at dets Midler skulde tjene til de Uforvarende Dødsfald. Det er jo stadig blevet betonet i tidligere Betænkninger over Finantslovsforslag, at det, man ønskede, var, at disse store Midler maatte faae en mere udstrakt Anvendelse for den Del af Befolkningen, som har Øvne til at lære Noget, men mangler de nødvendige Midler dertil, og at det vel skulde vise sig, at man, naar man i det Hele fik en Omordning af de nuværende Forhold, ikke behøvede at være bange for Følgerne. — Der er paa Budgettet denne Gang gjort en Indrømmelse med Hensyn til Kvinderne, og jeg paaskjønner den samtidig med, at jeg haaber, at de Summer, der udgives, for at Kvinderne kunne blive stillede lige med Mændene, esterhaanden ville blive større og større. Der er imidlertid i Motiveringen af Forlangendet af de 20,000 Kr. et Punkt, som jeg kunde ønske at høre den høitagede Ministers Mening om. Naar det nemlig hedder, at disse Penge ogsaa skulde kunne anvendes til andre Studerende ude i Landet, saa veed jeg ikke, om derved sigtes til Folk, der have taget Examen artium; thi er det Meningen, saa stemmer det ikke med min Opfattelse og heller ikke med den Opfattelse, som jeg tror, at mine Kolleger i Finantsudvalget havde i Hjør. Vi mente nemlig, at Understøttelsen skulde ikke indskrænkes til saadanne Folk; men at den overhovedet skulde gives, for at Folk, Mænd eller Kvinder, som ønskede at skaffe sig Lys over Et eller Andet, kunde faae Nytte af den Videnskabelighed, som blomstrer ved Universitetet. Der kunde nok være mange andre Spørgsmaal at henlede Opmærksomheden paa. Naar man saaledes ser de store Summer, der fordres til Distriktslæger og tilbids til Dyrslæger, saa kan man ikke andet end komme i Tanke om Kvalitetsforfølgelser og Dyrslægeforfølgelser, som nu ogsaa synes at skulle opstaa. Overretten er nemlig kommen til den Erkjendelse, at det er stridende mod Lovgivningen, at Andre end Dyrslæger skjøre Bæddere, Plage og Grise; men det er vitteligt for Alle, at Befolkningen hidtil ugenert selv har hjulpet sig til Rette i disse Forhold, ligesom der ogsaa har været Exempler

paa, at Dyrslæger ikke engang have været ret dygtige deri. Det kan ikke negtes, at ligesom der har været Grund til at røre ved Kvalitetsvæsenet, saaledes er der ogsaa Grund til at røre ved Dyrslægevæsenet, og jeg vil haabe, at den høitagede Justitsminister i det Mindste vil fremkomme med det Forslag til en Kvalitetslov, han indbragte i Hjør; thi skjøndt det ikke var ganske, som jeg ønskede det, maa jeg dog indrømme, at det var et Fremfærd.

Ser jeg nu hen til Budgettet i dets Helhed og navnlig til de Punkter, jeg har døvet ved, ligesom til de enkelte smaa Fingerpeg, der findes i Loven, saa synes jeg just ikke man har Grund til at haabe, at det nye Ministerium vil vise sig meget væsentlig forskjelligt fra dets Forgænger. Jeg vilde ønske, at det var Tilfældet, og jeg ønsker det virkelig. Jeg ønsker nemlig Fred, og jeg har nogen Grund og nogen Ret til at sige det; thi jeg sagde det allerede i Hjør, da Kampen stod paa sit Højeste, at jeg for mit Vedkommende var meget kjed af Striden, ikke fordi jeg frygtede den, men fordi jeg troede, at det, jeg den Gang kaldte de evige Sandheder, tog Skade af en saadan blussende Kamp, og at vor Folkekarakter egentlig slet ikke egnede sig for den. Jeg vil udtrykke dette saaledes i Mar, at jeg frygter for, at vi ved den Slags Kamp tage Skade paa vor indre Udvikling og navnlig paa Udviklingen af folkeligt og kristeligt Liv, og naar jeg har denne Opfattelse, saa kan jeg kun ønske, at Ministeriet maa have Øvne og Villie til at komme til en Forstaaelse med dette Thing. Men denne Forstaaelse kommer sandelig ikke tilstede derved, at man kommer og siger til os: I skulle arbejde i Samdrægtighedens Aand, idet I affaa fra Eder principielle Forbringere i Et og Alt, medens vi kun paa et eller andet lille Punkt ville række Eder en Finger. Paa den Maade kommer virkelig ikke en Forsoning i Stand, derom er jeg fuldt overbevist. Altsaa, naar jeg ønsker Fred og Forsoning, saa er det ikke, fordi jeg frygter en Kamp ude i Landet, thi jeg er overbevist om, at Stemningen gaar i Retningen af „Venstre“, om jeg maa bruge det Udtryk, men det er, fordi der er Noget, som for mig staaer over „Venstre“ og „Højre“, og det er: Udviklingen af det folkelige og kristelige Liv eller den indre Udvikling i det Hele.

Talder: Det ærede Medlem, som først havde Ordet (Bojzen), fremhævede med Rette, at den Finantslov, vi her i Dag behandle, danner et Markpunkt i Finantslovenes Historie, fordi det ved den er første Gang i en Lang Række af Mar, at der er kommet et virkelig Overstud tilstede. Jeg vil fremhæve en anden Marsag til, at det foreliggende Finantslovsforslag kan betragtes paa den Maade, nemlig den, at det derved er første Gang, at den nye Myntfod finder Anvendelse. Sdet jeg gjør denne Bemærkning, henledes Tanken